

1e Predikatie over Romeinen 8:1a, uitgesproken door Ds. J.P. Paauwe op 8 augustus 1954 te 's-Gravenhage

Gezongen: Psalm 149:1 en 2.

Gelezen: De Twaalf Artikelen des Geloofs; Romeinen 8:1-11.

Aan deze predikatie ging de bevestiging van enige huwelijken vooraf.

Gezongen: Psalm 130:1 en 2.

We zouden, mijn zeer geachte toehoorders, gaarne in deze en in een volgende predikatie uw aandacht willen bepalen bij het eerste vers van Romeinen 8, maar dan alleen bij het eerste gedeelte daarvan. De woorden zijn u bekend:

“Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn”.

Twee gewichtige zaken, zaken die, zo zouden we kunnen zeggen, samen de christelijke religie uitmaken, had de apostel in het voorafgaande gedeelte van zijn brief aan de Romeinen geleerd. Ten eerste had hij gezegd en bewezen dat de mens gerechtvaardigd wordt, niet door zijn eigen werk, maar door het geloof, door het geloof in de Heere Jezus Christus; ten tweede dat wie op deze wijze gerechtvaardigd was, door de werking van de Heilige Geest verlost was van de heerschappij van de zonde, ofschoon er nog strijd in hem overbleef.

Ik heb al gezegd dat deze twee zaken tezamen het wezen van de christelijke religie vormen. Hoe was de apostel aan deze dingen gekomen? Want, wanneer iemand enige uitspraak doet, dan mag en moet toch gevraagd worden hoe hij dat weet, hoe hij eraan gekomen is, van zichzelf of van een ander, en hoe dat gewerkt was. Welnu, de apostel had deze dingen geleerd op de weg naar Damaskus. En wat daar gebeurd is, dat weet u. U vindt het in het negende hoofdstuk van de Handelingen der apostelen. Wat was daar gebeurd? Daar was Saulus van Tarsen neergeslagen met al het zijne. Dat is het begin van de bekering. Maar hij was daar niet blijven liggen. Hij was weer opgericht, naar het woord van de psalmist: “Wie in 't stof lag neergebogen, wordt door Hem weer opgericht” (Ps. 146:6 ber.). Maar deze oprichting was niet in hem, Saulus van Tarsen, maar in God. En zo gaat de bekering voort. En wanneer u deze dingen ervaren hebt, dan is u ook bekeerd. En wanneer u ze niet hebt ervaren, dan staat u geheel voor eigen rekening, en u zijt een schuldig, zondig en diep ellendig mens.

Wat de apostel geleerd had, was geheel in overeenstemming met de Bijbel die hij had. Hij had het Oude Testament. Nu, in Jesaja 45 vinden we in het 24e vers: "Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk, in den HEERE zijn gerechtigheden en sterkte" rechtvaardigmaking en heiligmaking – "tot Hem zal men komen". De apostel wist, nadat hij op de weg naar Damaskus bekeerd was geworden, nog niet zo heel veel van deze dingen. Stellig, hij kende ze in de grond, maar vanaf dat ogenblik is hij afgestoken naar de diepte, steeds weer afgestoken naar de diepte. Dit is een deel van de roeping van een begenadigde. Hij geeft zich rekenschap van wat hij eigenlijk geleerd heeft. En wanneer nu de zaken recht liggen, door de Heilige Geest gewerkt zijn, dan wordt hij in hetgeen hij heeft geleerd, bevestigd, naar het woord van de 87e Psalm: "God zal ze zelf bevestigen en schragen" (vs. 4 ber.). En dat heeft een begenadigd mens nodig, want hij staat tegenover de ganse wereld met haar malle en dwaze theorieën, een wereld die zich niet ontziet aan te vallen hetgeen ze niet verstaat, en misschien wel nooit verstaan zal. En nu moet hij sterk zijn, sterk zijn in God. En deze kracht wordt hem ook geschonken, zodat, zoals het gevonden wordt in het boek der Spreuken, hij – als het op de leer aankomt, op de leer der Waarheid – moedig is als een jonge leeuw (Spr. 28:1). Verstaat u dat? Verstaat u wat ik zeg – moedig is als een jonge leeuw.

In de vroege middeleeuwen en daarna was er van de leer van de apostel Paulus, dus van de leer der Schrift, niet veel meer te bespeuren. Vooral aan het eind van de zesde eeuw, in de tijd van paus Gregorius de Grote, nam de duisternis in betrekking tot de eeuwige dingen toe. Ook in de late middeleeuwen was het niet anders geworden. Maar in de zestiende eeuw, daar begon het licht te schijnen. Enigermate was dit licht reeds zichtbaar geweest in de veertiende en vijftiende eeuw, in de tijd van de bekende Johannes Hus en Hiëronymus van Praag en Wiclif, maar doorbreken deed het licht in de zestiende eeuw. Ik hoef u niet te zeggen wat er toen heeft plaatsgehadt. Mannen als Luther en Calvijn, die door God in het hart gegrepen waren en onderwezen door de Heilige Geest, waren opgestaan. En ofschoon vele eeuwen hen scheidden van Saulus van Tarsen, was wat zij hadden gehoord van de Heere, wat de gronden van de religie aangaat, precies hetzelfde als wat de apostel Paulus gesproken had.

Ja, dat zijn wondere ontdekkingen, toehoorders, dat er is één geloof, één hoop, één doop, één God en Vader (Ef. 4:5). Mannen als Calvijn en Luther en vele anderen kwamen met deze kennis in een gevaarvolle positie, want niet alleen werd in de vroege en late middeleeuwen de prediking der Waarheid zo goed als niet meer gevonden, de kerk was ertegen en vervolgde de mensen die haar beleden. Maar ze hebben mogen standhouden. Het waren mensen die hun ziel overgegeven hadden voor de Naam en de zaak van Jezus Christus. Het waren mensen die geen eigen belangen hadden, wier belangen begrepen waren in de belangen van het Koninkrijk Gods, in de belangen des Heeren, in de belangen van de Naam des Heeren. Zo zet God een mens, als Hij hem bekeert, op de voeten des geloofs en leert hem vragen, zoals wij dat vinden van Pau-

lus op de weg naar Damaskus: "Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?" (Hand. 9:6).

Naarmate deze leer nu verbreid werd, werd Europa van gedaante veranderd, evenals dit geschied was door de prediking van de apostelen in het Romeinse rijk. Ook hier is deze leer gekomen, en, toehoorders, ik weet niet of u dit bekend is, maar ik heb de vrijmoedigheid om u te zeggen dat naarmate deze leer hier ingang vond, ons land een natie werd van de eerste rang. Daar is niet veel van overgebleven. Europa heeft verlaten wat het gepredikt is, en wij hebben het ook prijsgegeven. Er zijn in mijn leeftijd – het is nu ongeveer zeventig jaren dat ik met zekere bewustheid, de geschiedenis in Nederland, vooral de kerkelijke, gadesla en overdenk – vele gemeenten gesticht, maar mij is niet bekend dat er in één van al deze gemeenten gevonden wordt de leer van de apostelen en de leer van de reformatoren.

Velen steunen op het inwendige licht waarvan ze spreken. Hun gemoed, hun hart, voelt het zo. Ze denken er zo en zo over, alsof dat voldoende ware. Spreken ze dat uit met autoriteit, of vinden ze het niets erg wanneer ik zeg dat ik er geen respect voor heb? Nemen ze de moeite niet om te verdedigen wat ze zeggen te geloven? Er zijn anderen die het druk hebben over het geloof en over de Heilige Schrift. Vraag eens aan deze mensen wat het geloof is, hoe het ontstaat, wat de vruchten van het geloof zijn, wie het werkt, men ontvangt geen antwoord. En dan zijn er nog weer anderen die steunen op wat ze zo beleefd hebben, ondervonden hebben. Ze zijn veranderd, misschien, ze hebben enige ontmoetingen gehad, ze hebben enig gezicht van de dingen ontvangen, en ze menen dat dit de beginselen van het werk der genade zijn. Dat ze een consciëntie hebben die hen aanklaagt, en een hart dat ledig van God is, dat ze God niet eens kennen, laat staan dat ze Hem vrezen zouden, hiervan geven zij zich geen rekenschap.

Het geloof, toehoorders, is een gave Gods. In onze catechismus vinden we een vruchtbare vraag: "Wat baat het u nu, dat gij dit alles gelooft?" (vr. 59). Ik hoop dat het antwoord u bekend is. Het luidt: "Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben, en een erfgenaam des eeuwigen levens". En wanneer men aan deze mensen – ze waren nog geen dertig jaar oud toen ze dit leerboekje opstelden – wanneer men aan deze mensen gevraagd had: "Maar wat bedoelt u dan, wanneer u over het geloof spreekt; wat is het geloof?", dan zouden ze gezegd hebben: "Een waar geloof is niet alleen een stellig weten of kennis, waardoor ik alles voor waarachtig houd, wat ons God in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar ook een vast vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving van zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade, alleen om der verdienste van Christus wil". (Heidelb. Cat. vr. 21).

Het geloof – ik zei het al – is een gave Gods. Als het geloof wordt gewerkt bij een mens die al enigermate tot zijn verstand gekomen is, dan ziet hij dat. Hij maakt het maar niet op uit het een of ander, maar hij ziet het, dat het geloof een gave Gods is. En tegelijkertijd verstaat hij dat hij er nooit iets van gehad heeft, dat hij geleefd heeft in een waan, hoe godsdienstig hij ook moge geweest zijn en hoeveel ervaring hij ook

moge gehad hebben. Hij ziet dat hij in een waan geleefd heeft, en dat hij voor eeuwig omgekomen zou zijn, als God hem het geloof niet geschonken had. Ziet, dit zijn vaste kenmerken, waaraan u uzelf te onderzoeken hebt, want u kunt het nu wel nalaten en, als God het u toelaat, met uw bedrog verder gaan, maar met dat bedrog komt gij eenmaal voor God. En dan zal Hij tot u zeggen: "Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed aan hebbende?" (Matth. 22:12), dat is, niet bekleed met de gerechtigheid Mijns Zoons en niet versierd met Mijn Geest.

Het is de Heilige Geest Die het geloof schept. Heeft dat plaats, dan verstaat de mens ook dat de wereld geschapen is en uit niet is voortgebracht, want ook het geloof wordt uit niet voortgebracht. Hierom heeft de apostel Paulus geschreven: "God, Die de doden levend maakt, en roept de dingen die niet zijn, alsof zij waren" (Rom. 4:17).

De Heilige Geest schept het geloof door middel van het Woord. Het Woord bestaat uit Wet en Evangelie. Wanneer de Heilige Geest werkt door de Wet, dan neemt hij de waan of het waangelooft van de mens weg. En als eenmaal de waan van een mens is weggenomen, zijn waangelooft, dan is hij wat hij volgens het getuigenis Gods is: een zondaar en niets anders, een zondaar in Adam. En door middel van het Evangelie werkt of schept de Heilige Geest dan het geloof. En dit is het geloof "naar de werking der sterkte Zijner macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt" (Ef. 1:19-20). Ach, vraag u af of dit zo bij u gegaan is. Want als u hierop het antwoord zou moeten schuldig blijven, dan zou u nog leven in de waan, en u zou gevaar lopen om hierin te sterven.

De Heilige Geest overtuigt de mens dat hij een zondaar is, geen christen. De Heilige Geest overtuigt wel een mens dat hij een christen is, maar dan moet deze mens eerst in Christus gebracht zijn. Want zolang als een mens buiten Christus is, wordt hij nooit overtuigd door de Heilige Geest dat hij een christen is. Maar als de zaligheid voor hem weggelegd is, dan wordt hij overtuigd dat hij een heiden is, een zondaar, een schuldige, een verwerpelijke, een verdoemelijke. Ja, dat klinkt u hard in de oren, maar in de eeuwigheid zult u nog wat anders horen. Zo het niet een allernoodzakelijkste tijding voor u geworden is aan deze zijde van het graf, waarlijk, dan zult u wat anders horen.

De Heilige Geest ontdekt een mens aan zijn totale machteloosheid. Als u uzelf hebt leren kennen, dan weet u van uzelf maar één ding: dat u slechts geneigd zijt om te zondigen. En dat is ook het enige dat u doet: u zondigt, u zondigt van de vroege morgen tot de late avond, en van de late avond tot de vroege morgen. En u hebt nooit iets anders gedaan dan zondigen. U zijt zó ellendig! Daar is in de gehele schepping geen schepsel dat zo onrein is als u en als ieder mens. En nu kunt u zich wel optooien en opmaken, maar God ziet wat voor een hart ge hebt. En dat hart staat in het allernauwste verband met de zwartste engel, met de vorst der duisternis. Zo zijt gij! En als u het geluk hebt van zalig te mogen worden, dan zult u zich zo zien. En anders zult u tot in alle eeuwigheid u zo zien in de rampzaligheid. En dan zult u niet weten waar u

met uzelf zult moeten blijven, want daar zal niets en niemand zijn om u te troosten. Ach, kon u het maar geloven, maar gij bedriegt uzelf en gij laat u bedriegen. Gij laat u bedriegen door een goddeloze wereld en door een godsdienstige wereld. En zo hebt ge het graag. Maar er zal een ogenblik voor mij en voor u aanbreken, waarin we in het helderste licht zullen staan. Nog eens, kon u het maar geloven!

De Heilige Geest openbaart de verlossing in Christus. En als Hij dat doet, dan openbaart Hij God drie-enig in Christus Jezus. En dan aanschouwt de mens God. Wij zien Jezus – zegt de apostel Paulus – Die vanwege het lijden des doods een weinig minder geworden was dan de engelen, met eer en heerlijkheid gekroond, aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen (Hebr. 2:9 en 1:3). Als God u bekeert, dan spreekt gij ook zo; of als Hij u bekeerd heeft, dan hebt gij zo gesproken. En zo niet, dan deugt uw bekering niet.

De Heilige Geest brengt een mens tot Christus. De Heilige Geest maakt dat een mens Christus omhelst, en dat hij de zegeningen van Christus aanneemt, Zijn gerechtigheid en Zijn Geest.

De Heilige Geest heeft nu een nieuwe mens geschapen. Want als deze dingen hebben plaatsgehad, dan zegt zo iemand: nu ben ik niet meer die ik was. Ik ben een nieuw schepsel, ik ben een nieuw schepsel in Christus Jezus. "Het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden" (2 Kor. 5:17). En de Heilige Geest maakt dat nu deze mens niet meer komt onder de heerschappij van het oude, dat is, van de zonde. Hij houdt niet geheel op met te zondigen, maar hij komt niet meer onder de heerschappij van de zonde. "De zonde zal over u niet heersen; want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade" (Rom. 6:14).

Ga deze dingen rustig na. Overdenk ze; overdenk ze gedurig. Ook degenen die menen het ervoor te mogen houden dat zij ze verstaan, druk ik op het hart: overdenk ze. Deze leer, en alleen deze leer is de Waarheid. Wat hiervan in het minste afwijkt, dat is leugen. Ik kom er straks mee voor de rechterstoel van Christus, en gij die het gehoord hebt, komt op dezelfde plaats. En dan wordt van ons allen rekenschap gevraagd van wat wij met deze leer gedaan hebben. Wilt u het wel ter harte nemen? Want u zit hier niet om eens een predikatie te horen, maar om te vernemen wat waar is, wat waarachtig is, wat Waarheid is in Jezus Christus. En zo dient u uw kerkgaan te beschouwen. En als u het zo niet doet, dan spot u met de Insteller van de prediking, dan spot u met Jezus Christus.

Rust niet voordat u deze leer geschreven gekregen hebt in uw hart. Dan eerst verstaat ge ze; dus wanneer het zo is, dat u zegt en vrijmoedigheid hebt om te zeggen: dat wat de Schrift van de Waarheid aangaande de gronden van de religie zegt, dat wat ik in mijn catechismus lees, is gegraveerd in mijn hart. Dat is de rechte taal des geloofs.

En wat zouden we eraan hebben als het zo niet was? Dan zouden we wel wat zeggen, maar we zouden het toch niet geloven. En we zouden ons ganse leven blijven wankelen en blootstaan aan alle wind van leer. Denk eraan dat het goed moet liggen

in uw hart. Want wanneer het dit niet doet, en u meent dat u genade hebt en bekeerd zijt, dan zijn de gevolgen verschrikkelijk: u wordt een vijand van de Waarheid, en u zult er zich aan onttrekken, en er zal in de wereld maar één soort mensen u in de weg staan, en dat is het soort dat de Waarheid kent en verstaat. Want dezen zullen u nooit gelijk geven, maar ze zullen zich altijd tegenover u stellen en u bestrijden. En door hen dan tegen te spreken – er staat: raak Mijn oogappel niet aan, want wie Mijn volk aanraakt, die doet dat (Zach. 2:8) – door hen tegen te spreken, zult ge uw oordeel verschrikkelijk verzwaren. En vooral aan de jonge mensen, die ik het voorrecht heb altijd in grote getale aanwezig te zien, zeg ik: kinderen, jonge mensen, neem nooit iets aan waarvan ge niet zeker zijt, nooit. Al zou uw vader of uw moeder het u zeggen, al zou de beste predikant het u vertellen, en al zouden alle mensen uit uw omgeving niet anders spreken, kinderen, jonge mensen, neem nooit iets aan waarvan ge niet verzekerd zijt. Steek af naar de diepte, roep tot God, en rust nooit, kinderen en jonge mensen, voordat ge zeker zijt aangaande de dingen die waarachtig zijn. Zo ge niet zult kunnen rusten, dan is er veel kans dat u de Waarheid zult leren verstaan.

Maar zo velen hebben een verkeerde stap gedaan. Het scheen bij deze mensen wíl te zullen worden. Ze waren ernstig, ze baden, ze weenden, ze klaagden, en ze hielden somtijds wat goeds te vertellen. Ze deden een stap... te vroeg, te vroeg! Ze konden niet wachten. Ze namen het zonder dat ze het ontvangen hadden, en dit is wel uiterst noodlottig! Want de dwaze maagden uit de bekende gelijkenis waren er toch ook zo dichtbij, maar ze zijn buiten gebleven. De deur is voor hen niet geopend geworden. Ze zijn afgewezen; van de deur af, van de deur van het koninkrijk Gods, van de deur van de hemel zijn ze weggedreven naar de poorten der rampzaligheid. Dat staat allemaal in de Bijbel, zodat u niet kunt zeggen: "Ja, maar ik heb me toch niet te schikken naar een predikant". Het staat alles in de Bijbel. En dan vinden we: "Tot de wet en tot de getuigenis; zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn, dat zij geen dagersaad zullen hebben" (Jes. 8:20).

Er zullen er hier wel zijn die zich afvragen of het goed ligt. Ze moeten dat weten door het getuigenis van de Heilige Geest in hun hart. Maar dit neemt niet weg dat door ons wel enkele dingen te zeggen zijn in betrekking tot deze vraag.

Waar het recht ligt, daar heeft een scheiding plaatsgehad. Waar het recht ligt, daar is de mens gestorven, geestelijk gestorven, aan de Wet, aan zichzelf, aan de wereld, aan eigengerechtigheid, zonde, behartigen van zijn belangen, *gestorven!* En dit sterven, dat is de scheiding van het eigen. Dat is een voornaam kenmerk van de genade: de scheiding.

Waar het recht ligt, daar heeft een verbinding of verbintenis plaatsgehad, een verbinding of verbintenis met Christus. En als iemand met Christus verbonden is, dan ziet en zoekt en vindt hij alles in Christus: zijn gerechtigheid, zijn sterkte, zijn brood en water, het dak boven zijn hoofd, het kleed dat hij aantrekt, alles, want "Christus is alles en in allen" (Kol. 3:11).

Als iemand verbonden is aan Christus, dan leeft hij op Christus, en hij heeft niet voorgenomen iets te weten dan Christus, zoals de apostel Paulus schrijft in 1 Korinthe 2:2: "... niet voorgenomen iets te weten dan Jezus Christus". Hij haalt al wat hij nodig heeft uit Christus. Hij komt voor iets te staan – hij gaat maar zijn gang niet, maar hij vraagt het aan Christus, waarvan u zoveel vindt in de psalmbundel. Denk aan Psalm 25, denk aan Psalm 86 en aan zo vele andere psalmen. Want dat is het ongeluk van een mens, dat hij maar doorgaat, zijn verstand volgt, zijn eigen zin, en zo komt hij om. Want wij zijn alleen in staat, na de val in Adam, om ons voor eeuwig ongelukkig te maken. Geloof dat! Ach, dat ge het allen geloofde! Dan zou er hoop zijn dienaangaande. Dat heeft eens iemand keurig gezegd over Gods kinderen: "Die zichzelf geheel mistrouwen, en hun hoop op Jezus bouwen". *

Waar de dingen recht liggen, daar is ook de liefde, de liefde tot de naaste, de liefde Gods en de liefde des naasten, de liefde tot de instellingen van de Kerk, de liefde tot de Waarheid. Een begenadigd mens is waarheidlievend. Heeft hij gejoekt of gelogen, hij houdt ermee op, hij is ermee opgehouden; hij houdt ermee op, hij liegt niet meer, hij jukt niet meer. Een begenadigd mens is een waarheidlievend mens. Als het een kind is, dan is het de ouders onderdanig. Als het een vader of moeder is, dan acht men het voor zijn kind het allergrootste, niet dat het wat in de maatschappij wordt, maar dat het bekeerd wordt, dat het begenadigd wordt.

Als de dingen recht liggen, dan is er lust om te gehoorzamen, alweer, een kind aan zijn ouders. Een jongmens, met wie het niet goed gegaan was in betrekking tot een bepaalde gewichtige zaak, zei eens tegen mij: "Ja, maar ik was ook nog zo jong, en ik had zo weinig begrip van het leven". En ik heb geantwoord: "Daarom moet een kind, een jongmens, zijn ouders gehoorzaam zijn. Daar is de gehoorzaamheid voor. Een kind of een jongmens kan niet veel begrip van het leven hebben, heeft nog geen ervaring. Maar daarom moet zulk een kind of jongmens gehoorzamen."

En jullie, kinderen, jonge mensen, heb je nog vader of moeder of beiden nog? Dan moet je ze gehoorzamen. Pas op dat de raven je de ogen niet komen uitpikken als straf voor je ongehoorzaamheid aan je ouders (Spr. 30:17). Als de ouders zeggen: kind, nee, ik kan en ik mag de toestemming niet geven voor je huwelijk, dan moet dat huwelijk niet doorgaan. En gaat het toch door, dan zal men het ondervinden. En zo met alle dingen. U kunt er Efeze 6 ook nog eens op nalezen.

We hebben het u mogen zeggen, en het behage de Heere om het te brengen waar het wezen moet, dat is: in ons hart!

Amen.

* Johannes Groenewegen, De Lofzangen Israëls.

Gebed:

En dat is alleen Uw werk, Heere. Bij ons is geen stem en geen opmerking. We vergeten alles. We vergeten U, zoals we in het paradijs U vergeten hebben, en misschien ons ganse leven. We vergeten het altijd weer dat we Uw schepselen zijn, dat Gij ouders gesteld hebt om ons te regeren. En wat vergeten we niet? Wij vergeten alles, en we menen dat we zelf onze belangen zo goed kunnen behartigen. Wij zien deze belangen, zoals wij denken, en wat gebeurt er somtijds niet, wat doen wij somtijds niet om onze belangen te kunnen behartigen. Dat gaat somtijds tot moord en doodslag toe. Zo zijn wij; zulke mensen zijn wij: onbetrouwbaar in elk opzicht, gevaarlijk, onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad. Ach, Heere, doe het ons geloven, en als wij enig besef ervan hebben, doe ons smeken dat dit besef niet alleen niet worde weggenomen, maar verdiept. Is er enig licht in ons hart gevallen, doe ons vragen aan U dat licht niet te willen uitblussen. En worden we gewaar in ons hart dat het ledig is, doe ons dan zien hoe gevaarlijk het is in dit leven, in deze wereld met een ledig hart te zijn. Doe ons U aanroepen om vervulling van ons hart door U, door U Die in Christus Jezus waart de wereld met Uzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende.

Behoren wij tot de bevoorrechten, laat ons het nog maar eens onderzoeken, en zet ons maar eens aan het werk, door de genade en door de Geest, om na te gaan welke gevolgtrekkingen er te maken zijn uit het genadeleven, hoe nu onze roeping is in deze wereld; en laat ons U nodig hebben om deze roeping te vervullen. En is het dan dat we falen en dikwijls falen, laat ons dan niet toe ons te verheffen en ons te handhaven, maar laat ons belijden, zoals een behoorlijk kind, dat ondeugend geweest is, belijdt. Laat ons bekennen. Want die zijn zonden bekend en nalaat, die zal barmhartigheid vinden, maar die zijn overtredingen toedekt, zal niet voorspoedig zijn.

Amen.

Gezongen: Psalm 130:3 en 4.

2e Predikatie over Romeinen 8:1a, uitgesproken door Ds. J.P. Paauwe op 15 augustus 1954 te 's-Gravenhage

Gezongen: Psalm 36:1.

Gelezen: De Wet des Heeren; Romeinen 8:1-11.

Gebed:

Dat we door Uw genade, Heere, met grote verwondering en diepe beschaamdheid mochten naderen tot U. Gij hebt ons welgedaan en ons geschonken, behalve het leven en de gezondheid en de krachten, rijke gaven, veel blijken Uwer goedheid. Ach, geef er ons een oog voor. Doe ons opmerken. Van onszelf zijn we hiertoe niet in staat. We

zijn zo ver weggevallen, dat we niet bij machte zijn Uw gramschap op te merken, noch Uw goedheid, noch onze zonden en onwaardigheid. Help ons en leid ons en bestuur ons en bekrachtig ons door Uw genade en Geest.

Wil met ons niet in het gericht treden. Ge zoudt niet onrechtvaardig handelen zo Ge dit deedt, want onze ongerechtigheden zijn ontelbaar, en gerechtigheden bezitten we niet. Zo zijn wij verwerpelijk, ten enenmale verwerpelijk in onszelf.

Maar Gij wilt ons niet verwerpen. Gij wilt ons aannemen. En daartoe waart Gij de wereld met Uzelf verzoenende, haar zonden haar niet toerekenende, en komt Gij tot ons, zijt Gij honderden, duizenden malen tot ons gekomen, en komt Ge tot ons in deze ogenblikken om ons dat nu te zeggen, om ons te zeggen dat we verloren zijn in onszelf, en dat het onze niet goed is, maar dat er redding is buiten onszelf, in Christus Jezus, en dat deze redding een volkomen redding is, een redding die een mens stil en gelukkig, rustig en vredig maakt, dat er redding is en dat deze redding aangeboden wordt.

Doe er ons iets van zeggen. Wij zijn ook hiertoe niet in staat. We gaan er gemakkelijk overheen en we komen er moeilijk en zelden in. Leidt U ons. "Leid mij" – zo bad de dichter van de oude dag – "in Uw Waarheid".

Gedenk degenen die in hun woning met deze dingen bezig zijn. Gedenk onze zieken, ouden van dagen, bedroefden, verpleegden.

Ontferm U over ons volk, de regering, de koninklijke familie. Ontferm U over het mensdom in zijn geheel. Het kan niet tot rust komen. Het zal ook niet tot rust komen, behalve dan degenen die Ge trekt, tot U trekt, want Gij zijt de Rust.

Amen.

Gezongen: Psalm 36:2 en 3.

Dat zijn toch, toehoorders, wel bijzondere woorden:

Hoe groot is Uw goedgunstigheid!

Hoe zijn Uw vleug'len uitgebreid!

Hier wordt de rust geschonken.

Ik dacht onder het zingen van deze woorden: zullen we dat nu in de eeuwigheid ook zeggen: Hoe groot is Uw goedgunstigheid! Hoe zijn Uw vleug'len uitgebreid! Hier wordt de rust geschonken? Dat is nu de grote vraag voor mij en voor u. Doet u deze vraag eens: "In de eeuwigheid, zullen we in de eeuwigheid zeggen: Hoe groot is uw goedgunstigheid! Hoe zijn Uw vleug'len uitgebreid! Hier wordt de rust geschonken?"

Als de dichter – wiens schone woorden we met elkander gezongen hebben – deze dingen niet had verstaan, en de ons voorgelegde vraag niet had kunnen beantwoor-

den, dan zou een vers als de 36e Psalm zeker niet door hem gemaakt zijn, zodat ik dit maar wil zeggen, dat wat nu eigenlijk het geluk kan genoemd worden – het geluk zoals het beschreven is in de Heilige Schrift – corresponderen moet met wat we hier voor geluk houden en zoeken. En dan zou de dichter van de 27e Psalm onmiddellijk ons laten horen, dit: “Eén ding heb ik van den HEERE begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de lieflijkheid des HEEREN te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel” (vs. 4). Zijn wij eensgeestes met deze man? Liggen we hier, en openbaart zich dit in de houding, door de houding van ons leven? Heeft zich dit in de week die nu weer achter ons ligt geopenbaard in en door onze levenshouding?

U weet dat we vóór acht dagen een begin gemaakt hebben met iets te zeggen over het eerste vers van Romeinen 8, en wel over de eerste woorden daarvan:

“Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn”.

Ik heb u gewezen op het grote gewicht van een uitspraak als deze. De apostel, een man van God geleerd, niet alleen op de weg naar Damascus toen hij bekeerd werd, maar ook daarna, en bijna zou ik zeggen vooral daarna – want de voortzetting is minstens zo gewichtig als het begin, ofschoon, gelijk vanzelf spreekt, er geen voortzetting noch volharding zijn kan, tenzij er een begin gemaakt is – de apostel Paulus dan, van God geleerd, had in zijn beroemde brief aan de Romeinen, misschien het voornaamste stuk van de Heilige Schrift, gezegd in de eerste hoofdstukken, en dat gaat dan tot het begin van Romeinen 8 toe, dat de mens gerechtvaardigd wordt niet door zijn werken, maar wel door het geloof, door het geloof in Jezus Christus.

Vóór acht dagen hebben we bij deze uitspraak stilgestaan, en u gezegd dat dit is de leer van de Schrift, dat ze is geweest de leer van de kerkvaders in de eerste eeuwen, de leer van de reformatoren in de 16e eeuw, dat ze is de leer van de Kerk van Christus. Wij hebben u ook gezegd dat deze leer nu zo goed als weg is, dat in mijn leven wel veel gemeenten gesticht zijn, maar dat men niet teruggekeerd is tot de leer, tot de levensleer, tot de leer der zaligheid en der Godzaligheid, tot de leer die een mens van nature niet kent, maar die hij onmiddellijk leert kennen als zich God openbaart. Godskennis en de leer zijn begrippen die elkander dekken. Dus – om het eenvoudig te zeggen – Godskennis is de leer te verstaan.

Wanneer u dit tot u kunt laten doordringen, dan zult u verstaan dat er veel aan een mens gebeuren moet – ik zeg niet “veel” omdat het zo’n lange tijd moet innemen, want dat is verschillend; ik zeg ook niet dat het met zulke geweldige dingen gepaard moet gaan, want dat is ook verschillend – maar ik zeg dit, omdat wat moet plaatshebben, niet minder is dan een ingrijpen Gods in ons hart en in ons leven, een dusdanig

ingrijpen Gods dat er een gehele verandering, ja, dat er een vernieuwing in ons leven plaatsgrijpt.

En dan hebben we u de vorige keer nog dit gezegd: dat de wereld de Waarheid niet verstaat, dat ze de Waarheid niet kán verstaan, en eindelijk, dat ze de Waarheid niet wíl verstaan. Verwonder u dan niet dat u tegenspraak ontmoet, want u móét tegenspraak ontmoeten, u kunt niet anders dan tegenspraak ontmoeten. Waarom willen we geen tegenspraak ontmoeten? Omdat wij wensen dat de mensen het met ons eens zijn. En dat is louter hoogmoed, dat is eigenliefde, en heeft niets met de Godzaligheid te maken. Zo komt het dat de mensen elkander in de week kunnen groeten en op de rustdag niet, omdat de een dan hierheen gaat en de ander daarheen. Daar mag men toch wel zeggen: “Wat is een mens!”, nietwaar? “Wat is een mens!” De apostel Paulus vraagt toch: “Wat hebt gij, dat gij niet hebt ontvangen?” (1 Kor. 4:7). Neen, het moet ons niet prikkelen, en het moet ons niet boos maken noch ontevreden, wanneer we een mens ontmoeten die onze leer verwerpt. Er moet zijn: medelijden en verdraagzaamheid. De apostel Paulus zegt van een leraar dat hij de kwaden moet kunnen verdragen (2 Tim. 2:24), maar een begenadigde moet dat ook kunnen; hij moet de kwaden kunnen verdragen.

De wereld verwerpt dus. Ze kan niet anders en wil niet anders. Haar aard is, haar natuur is, haar leven is wat goed is, nodig, nuttig in betrekking tot de geestelijke en eeuwige dingen – en dat zijn toch tenslotte de voornaamste, nietwaar? – te verwerpen! En wat doet ze nu? Nu zoekt ze het in betrekking tot het zichtbare en tastbare hier in orde te brengen. Dat is al vroeg begonnen. Denk eens aan de toren van Babel. Er is niets van terechtgekomen. En hoe menigmaal is er niet een wereldrijk gesticht – uit elkander gevallen. Er is nóg niets van terechtgekomen, alleen maar bloed en vuur en rookdamp. Als gij allen – kinderen en jonge mensen – zo oud moogt worden als ik nu ben, dan zult ge er nog heel wat van beleven.

Dat het de mensheid niet gelukt, dat is de toorn Gods, die op haar rust, de toorn Gods. “Ten dage als gij daarvan eet, zult ge den dood sterven” (Gen. 2:17). En waar nu de toorn Gods op iemand ligt, daar kan hij niets doen dan wat God tergt. Dat is zijn oordeel. En het is ook zijn oordeel dat hij zichzelf in zulke toestanden brengt, dat hij klaagt over God en over zijn naaste en over de toestanden, enzovoort, maar dat hij niet en nooit klaagt over zijn zonden. Want een mens, toehoorders, ertoe te brengen dat hij alleen over zichzelf klaagt – dat is gebeurd, en het heeft nóg plaats; David: “Wat hebben deze schapen gedaan?” (2 Sam. 24:17); hij was de schuldige, hij, David de koning, de begenadigde, hij was de schuldige, hij alleen – een mens hiertoe te brengen, dat is buiten het bereik van een mens. Hij wil niet en hij kan niet. Hij heeft zich eenmaal op een voetstuk geplaatst, en nu staat hij – althans hij meent dat – nu staat hij op dat voetstuk boven God. En wie boven God staat, staat ook boven zijn naaste. Er is geen waarlijk respecteren van zijn naaste – wie hij ook zij, want hij is een schepsel Gods – als dit niet plaatsheeft in de laagte, in het dal van ootmoed en van ware vernedering.

Wat is onze naaste? Wat we zelf zijn! En wat zijn we dan? Daar moogt u het antwoord op geven. Wij zijn ongelukkige schepselen van God. God heeft ons in deze toestand niet geschapen, maar wij hebben er ons in gebracht, moedwillig en vrijwillig, zoals we nog dagelijks doen, ieder ogenblik doen. We zijn ongelukkige schepselen van God. En waarin dat ongeluk bestaat, dat worden we dagelijks gewaar. Er moet ons immers niets in de weg worden gelegd, of het is al mis. Het is alsof er buskruit in onze harten gevonden wordt dat bij de minste aanraking ontploft, somtijds met verschrikkelijke gevolgen: moord en doodslag. Zo zijn we, en dat is nu uit te breiden. En zoals wij nu zelf zijn, zo is onze naaste ook.

Als wij nu onszelf hebben leren kennen, en voor God uit de weg gegaan zijn, Zijn ongenoegen hebben gevoeld, en Zijn rechtvaardigheid hebben erkend, en weggezonden zijn voor Hem, en Hij onze hand, ons hart gegrepen heeft, ons gerukt heeft uit het vuur, ons gebracht heeft tot Zijn Zoon, ons heeft doen vinden barmhartigheid, vrede en blijdschap, hebben we dan reden om op een mens, die van nature gelijk is aan ons, en wij aan hem, hebben we dan reden om op onze naaste zo neer te zien en ons beklag zo te doen? Hierop moet ik antwoorden en u moet ook antwoorden.

“Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn”. *“Dan”*. De apostel heeft in het voorafgaande – gelijk reeds is opgemerkt – gezegd dat de mens door het geloof gerechtvaardigd wordt. Hij moet gerechtvaardigd zijn, nietwaar? Dat neemt u toch aan? Dat spreekt u toch, hoop ik, niet tegen? Hij moet gerechtvaardigd zijn voordat hij sterft. Want als hij niet gerechtvaardigd is, dan ligt hij onder de beschuldiging. En wanneer hij onder de beschuldiging zich bevindt, dan heeft hij geen vrede; dan heeft hij geen vrede, geen blijdschap, ook geen tevredenheid. En zó kan men in de hemel niet wezen. In de hemel zijn alleen maar mensen die vrede hebben, en tevreden zijn en verwonderd. En als men daar beschaamd kon wezen, dan zouden ze ook beschaamdheid hebben. Dus een mens moet gerechtvaardigd zijn.

Wanneer wij nu dit erkennen, en er hoe langer hoe meer van overtuigd raken, dan gaan we onze gerechtigheid oprichten. Dat is ten dele goed en ten dele niet goed. Ten dele is het goed, want dat is een bewijs dat we de waarheid dat we gerechtvaardigd moeten zijn, begonnen zijn toe te stemmen. Als men deze waarheid toestemt, dan komt er in het leven – natuurlijk komt er dan in het leven – een grote ernst, *grote ernst*. En dat wordt dan meestal wel gezien, ook door onze omgeving. En de een zal zich daaraan ergeren, en de ander zal zich erover verblijden, en een derde zal zijn hart vasthouden bij de gedachte: als het nu maar tenslotte toch nog niet verkeerd gaat, doordat er wat aangegrepen wordt dat het niet is.

Grote ernst – en als nu God een mens zijn goedheid betoont, dan laat Hij hem zien wat deze ernst is. En hierin en daarachter ligt nu het heil. En omdat de apostel Paulus dit geleerd had, zo schrijft hij, ook al weer in de brief aan de Romeinen, dat God roept de dingen die niet – hoort u het? – die niet zijn, en dat Hij levend maakt geestelijk

doden, maar niet geestelijk levenden (Rom. 4:17), *geestelijk doden*.

Dus dat vinden we in de eerste zeven hoofdstukken van de brief aan de Romeinen. Neemt u mij niet kwalijk dat ik hierbij wat stilsta. Ik doe dat omdat dat nu vanzelf zo gaat, ten eerste, en in de tweede plaats omdat de zaken van het uiterste gewicht zijn.

En dan schrijft de apostel dat een mens die door het geloof in Jezus Christus gerechtvaardigd is, verlost is van de heerschappij der zonde, niet van de zonde – dat heeft niet plaats aan deze zijde van het graf – maar van de heerschappij van de zonde. En omdat er geen verlossing plaatsheeft van de zonden, zegt de apostel dat er nog veel strijd over is (Rom. 7:14-26).

Nu, dat zijn dan de twee zaken die de apostel behandelt in het begin van de brief aan de Romeinen. En als hij dat nu gedaan heeft – schoon, want hij werd hierbij geleid door de Heilige Geest, schoon – dan besluit hij wat hij gezegd heeft met deze woorden: *“Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn”* en de woorden die daarop volgen. Hebt ge de heilige redenering van de apostel kunnen volgen?

Gezongen: Psalm 31:15 en 16.

“Zo is er dan nu geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn”. *“Nu”*, dat wil zeggen, nu wij geloven. Als de apostel Paulus niet van God geleerd was, en niet gebracht was tot geloof in Christus en tot bekering tot God, dan zou hij er niets van geweten hebben. Maar van God geleerd zijnde, en een openbaring van Christus ontvangen hebbende, verstond hij wat geloven is. En nu gaan we niet over het geloof spreken, maar wij kunnen niet nalaten er althans iets van te zeggen.

Geloof – ja, als men daarover begint, toehoorders, dan is men al verlegen. Want ik ben ervan overtuigd dat wanneer ik u er wat van gezegd heb, ik er toch nog niets van gezegd heb. Ach, wij verstaan de dingen niet, en dat is maar goed ook. Ik juich dat toe. Misschien u ook wel. Als we ze verstonden, dan zouden we niet meer in de hemel behoeven te komen. En dit heeft zeker David doen zeggen: *“In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd”* (Ps. 119:96).

We moeten er in ieder geval zoveel van verstaan, dat we weten dat we niet verstaan. Dat is de aloude belijdenis van de Kerk. *“Eén ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie”* (Joh. 9:25). Dat is het enige onderscheid tussen de wereld en de Kerk. De wereld is blind. De Kerk is blind. En de wereld weet niet dat ze blind is, en nu wordt ze door God niet geleid, naar Psalm 146: *“De HEERE opent de ogen der blinden”* (vs. 8).

Het geloof heeft een vrucht, vruchten, want het is een levende zaak. Wanneer God het geloof aan iemand schenkt, dan heeft er een nieuwe schepping plaats. Ik zou mij willen verstouten om te zeggen: als iemand door God begenadigd wordt met de gift van het geloof, dan trilt het heelal, om het nauwe verband dat er is tussen de stoffelij-

ke en de geestelijke dingen. En het is toch ook niet zo vreemd dat ik dat zeg. Want heeft niet de aarde gebeefd toen Christus gekruisigd was? En heeft niet wederom de aarde gebeefd toen Christus uit het graf opstond? En heeft er geen schudding plaats gehad bij de inwijding van de tempel door koning Salomo?

Het geloof dan heeft vruchten, gevolgen, rijke vruchten, grote gevolgen. En één van deze vruchten is de rechtvaardigmaking. "Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof," – uit het geloof; ge moogt ook zeggen: door het geloof – "hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus" (Rom. 5:1).

"Geen verdoemenis", zegt Paulus, "nu", nu wij geloven. Als God de mens gerechtvaardigd heeft, dat is, wanneer Hij in Christus geschonken heeft, eerst vergeving van zonden, en dan ook een recht op het eeuwige leven, dan is er geen verdoemenis meer. Dat kan ieder wel begrijpen. Dan is er geen verdoemenis meer, maar wel toorn, wel Goddelijke toorn. Ik zeg dit, omdat ik me vanmorgen herinnerde dat ik tientallen jaren geleden eens was onder enige mensen die over de eeuwige dingen spraken. En toen kwam de vraag ook voor, of er voor een begenadigd mens nog toorn Gods is. Ik heb toen deze vraag bevestigend beantwoord, en dat doe ik nog: toorn, maar geen toorn die rampzalig maakt, maar een toorn die heilig maakt. Dat is het verschil. Toorn die rampzalig maakt, is er voor een kind van God niet. Toorn van een Vader Die de mens al als kind aangenomen heeft, die is er wel. En nu weet u toch goed, nietwaar, dat ik leer en menigmaal gezegd heb dat alle tegenspoed, alle moeite, elk kruis, ziekte, verlies, moeilijkheden van allerlei aard, de beste dingen van het leven zijn, en ten aanzien van Gods kinderen uitingen van Zijn liefde.

Het is wel enige, maar toch nog niet zo vele jaren geleden, dat ik bij een begenadigde bejaarde vrouw was, die veel geleden had en veel leed, welke mij zei: "Dominee, dat is enkel liefde Gods, enkel liefde Gods". En zo is het ook. Het is maar de vraag of wij het ook zo zien en voelen en uitspreken: "enkel liefde Gods". Er kan ons nooit iets overkomen – als we begenadigd zijn namelijk – er kan ons nooit iets overkomen, of we hebben alle reden om te zeggen: "Dat is de liefde van God". God had toch Adam en Eva aangenomen in het Evangelie. En wat zegt Hij? "Het aardrijk zij om uwentwil vervloekt; doornen en distelen zal het u voortbrengen" (Gen. 3:17-18).

Ik heb vanmorgen nog iets anders gedacht. Ik weet niet of ik het u zeggen kan, maar wij moeten, zo dacht ik – ja, zo heb ik niet precies gedacht, maar hierop kan het dan wel neerkomen – wij moeten bewaard blijven voor "godsdienstigheid", en dan bedoel ik het zo dat we "godsdienstigheid" tussen aanhalingstekens zetten. Als we "godsdienstig" God naderen, met Hem zoeken te verkeren, over Hem spreken, dan is er toch zo'n bedrog, waar we geen erg in hebben, zo'n bedrog! Want dan vleien wij onszelf, en we nemen de kroon van God weg, en we vernietigen, zoveel in ons is, de Waarheid, en we richten – wederom, zoveel in ons is – onszelf te gronde. Alle zoetsappigheid en – als ik dit woord mag gebruiken – alle zalving, God behoeft ons ervoor! "Hoe dan?", zult u misschien zeggen, "hoe moet er dan over gesproken wor-

den, en wanneer kan er dan eigenlijk van genoten worden?" Onder de toorn Gods, onder het ongenoegen des hemels – of, wilt ge, het komt op hetzelfde neer – onder indrukken van een smart over onze verfoeilijkheid, onze afschuwelijkheid, onze zonden en ongerechtigheden, die zoveel zijn dat nog nooit iemand ze heeft kunnen tellen. Wie er zo over spreken kan, die verheerlijkt God, want hij zegt: "Heere, ofschoon we diep ellendig zijn en ten enenmale verwerpelijk, afschuwelijk meer dan enig schepsel onder alle schepselen, Gij verwerpt ons niet, maar Gij zegent ons en Gij maakt ons zalig, en dat doet Gij dan nog op een manier die verheerlijkend is voor U, en daardoor neemt onze zaligheid dan ook toe".

Dus gelukkig blijft de toorn rusten, de toorn van God, op de Kerk, op de gelovigen. En als het anders was, dan zou er niet één geloof blijven bestaan. En de Heere Jezus wist het wel, en hierom heeft Hij gezegd: "Wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden" (Matth. 24:13).

Het is geen kleinigheid, te zondigen; dat is geen kleinigheid! Want wat heeft er dan eigenlijk plaats? Dan laat God ons dit toe. Hij zou het kunnen verhinderen, maar Hij laat het ons toe. Hij laat ons toe te zondigen. Is dat Zijn toorn niet? Is dat geen bewijs dat de toorn Gods op ons ligt? En als ons nu toegelaten is en wordt om te zondigen – want onze zonden, ik heb het u al gezegd, nooit heeft iemand ze geteld; ze zijn miljoenen en miljoenen in getal, en dan heb ik nog niets gezegd, want ik kan het niet bereiken – als we nu gezondigd hebben, en God komt ons brengen tot het gezicht ervan en tot vernedering des harten en tot geloof, en Hij openbaart ons Zijn liefde, hebben we dan reden om te geloven, moeten we dan gaan geloven dat er in het geheel geen toorn meer voor ons is? Nee, dan moeten wij geloven dat God in het midden des toorns des ontfermens gedachtig is. En zo verheerlijken wij dan God, en hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus.

En zo ook als we ziek zijn, pijn voelen. Dan is het niet de vraag – en moet het de vraag niet wezen – zo spoedig mogelijk beter te mogen zijn, om aan ons werk te kunnen gaan, of om hier of daar van te kunnen genieten. Als we ziek zijn, als God ons neergelegd heeft – want er is geen kwaad in de stad dat de HEERE niet doet (Amos 3:6) – dan moeten we aan de toorn van God denken, en aan onze zonden en aan onze ongerechtigheden, en niet verlangen om onmiddellijk beter te mogen wezen. Maar dát moeten we doen, en onze beterschap, herstel van krachten, leggen in de hand Gods: "Belieft het U, Heere, om mij herstel van gezondheid en krachten te geven, wel, laat me er U voor danken. Maar als het U belieft mij deze dingen niet te geven, en me weg te nemen uit dit leven, het is even goed, het is even goed! Maar geef mij dit, Heere, dat ik leren mag, onderwijzing mag ontvangen, en dat ik me onderwerpen mag en vernederen mag voor U. En dat zou dan wezen wat we in de 41e Psalm vinden. Letterlijk haal ik het niet aan, maar daar staat dat God het ganse ziekbed van de rechtvaardige omkeert (vs. 4).

Toehoorders, wat wordt dat toch weinig gevonden, nietwaar? Wat een praktijk is

er toch! Ach, het is toch schande, schande en schande, onze praktijk, schande! Maar als u het nu schande vindt, en voelt dat het schande is, dan moet u niet zeggen: “En nu zal God mij wel niet genadig zijn”, want dat is ook schande. Dat is ook schande; u dacht dat dat nederigheid des harten was? Het heeft met nederigheid des harten niets te maken, niets. Dat een mens zegt dat hij de zaligheid niet waard is, dat is goed. Maar dan moet hij tegelijkertijd de zaligheid aanvaarden, en als hij dat niet doet, dan is zijn belijdenis van de zaligheid niet waard te zijn, niet goed. Niet vergeten; nooit vergeten! God zegt: “Kijk eens, wat Ik voor u heb!” En dan is in Zijn hand de volle zaligheid. En als u nu doet alsof dat helemaal niet waar is, en u met andere dingen bemoeit, met andere dingen druk zijt, al zouden deze dingen ook schijngodsdienstige dingen zijn, moet u dan niet toegeven dat dat stappen zijn in een verkeerde richting?

Nooit vergeten – ik zal nu eindigen – u moet nooit vergeten dat vernedering in onszelf, met daarop volgende belijdenis, gepaard gaat en gepaard moet gaan met verhoging in God. Ik zal dan eindigen met nog de volgende opmerking. Ik liep, misschien 40 jaar geleden, samen met iemand, en wij spraken. Ik vroeg hem hoe het met hem ging in betrekking tot de eeuwige dingen. En zijn antwoord was: “Arm, arm”. In hij liet volgen: “Als ik er nu maar mee tevreden mag zijn”. Mooi, nietwaar, godsdienstig, ach, zo innig – zonder enige waarde, zelfbedrog, afschuwelijk zelfbedrog! Ik heb geantwoord, ik heb mogen antwoorden, en ik heb kunnen antwoorden: “Ach (en ik noemde zijn naam), nooit heeft iemand zich arm gevoeld – in betrekking tot geestelijke dingen – nooit heeft iemand zich arm gevoeld, zonder tegelijkertijd zich rijk te voelen: *arm in zichzelf, en rijk in God*”.

Amen.

Gebod:

Heere, nu vragen wij U een zegen, een zegen over hetgeen U geschonken hebt, en dat is veel. Want we zijn hier gekomen; we bezaten dus gezondheid en krachten. We hebben ons mogen neerzetten; er was dus voor ons een plaats in deze wereld. We hebben mogen zingen, mogen voorlezen, mogen prediken, mogen luisteren naar deze dingen. Als we nu geen hart als steen meer hebben, dan hebben we hier toch wel enig gevoel van. En wanneer wij met de wereld niet in het boze liggen, dan verwerpen we toch dit alles niet, maar wij hebben U nodig om Uw goedheid te erkennen. En wij vragen dan van U: doe ons Uw goedheid erkennen en doe ons dankbaar zijn en leer ons gebruikmaken van hetgeen we gezongen hebben en gelezen hebben en gepredikt hebben. De manier waarop was zondig. Vergeef dat om Uws Naams wil. Maar wat de inhoud aangaat van alles, laat die ons bearbeiten, ons wakker schudden en ons uit onszelf schudden. Laat ons ons geplaatst zien voor een werkelijkheid die voor de natuurlijke mens geheel bedekt is, die hij niet kan zien, ook niet wil zien. En laat ons bekennen dat we deze werkelijkheid niet verstaan, en dat we, wanneer we haar ook al hebben aanschouwd, wij toch zeker niet kennen gelijk wij behoren te kennen. Laat

dan de aanschouwing van de werkelijkheid in ons teweegbrengen: honger en dorst daarnaar, naar de werkelijkheid, naar de Waarheid, honger en dorst naar U, want er is niet één ding waar buiten U en zonder U, maar alle dingen zijn waar in U.

Geef ons dan de dingen deze dag te overdenken, en morgen en overmorgen en gedurende ons ganse leven. De dichter wilde dat: “Dat ik al de dagen mijns levens...”. En laat ons dat ook zoeken. En wil ons bewaren voor onszelf, ons verlossen van onszelf en van al het onze. Leid ons niet in verzoeking. Doe ons sterk zijn wanneer wij gelegenheid hebben om kwaad te doen. Maar laat ons het oog hebben op *alle* kwaad. Laat ons geen uitzondering maken. Laat ons niet het ene vergroten om het andere te kunnen verkleinen. Bestuur ons, beïnvloed ons, om Uws Naams wil.

Amen.

Gezongen: Psalm 84:5 en 6.

Predikatie over Johannes 10:9b, uitgesproken door Ds. J.P. Paauwe op 20 oktober 1954 te 's-Gravenhage

Gezongen: Psalm 150.

Gelezen: Johannes 10:1-10.

Gebod:

Heerlijk, algenoegzaam en aanbiddelijk Opperwezen, eeuwig, enig en drie-enig God, Wie toekomt lof, eer en dankzegging, doe ons, door Uw genade en goedheid met elkander hier vergaderd en geschaard om Uw Getuigenis, naderen tot U met eerbied, met onderwerping des harten en met begeerte om door U onderwezen te mogen worden. Gij zijt in staat om ons te onderrichten. Van onszelf dwalen we. Onze naasten dwaalt. De duivel is een boze geest, en de wereld bederft alles. Ach, laat en leer ons U kennen als de goede Herder. En leer ons van U onze verwachting hebben, in tijd en eeuwigheid, onder alle omstandigheden van het leven, ook in deze ogenblikken. Doe ons bij het spreken en bij het horen ons aan Uw leiding overgeven en op U hopen. En geef ons dan te spreken en te horen een woord van Waarheid. Doe ons zulk een woord verstaan en overdenken; en geef dat we daarin lust hebben en dat we van al het andere walgen, want op den duur doen we dit toch, ook al hebben we het groene gras niet gegeten.

Gedenk zieken, stervenden, bedrukten en rouwdragenden. Wil nog menigeen, terwijl het daarvoor de tijd is, zich tot U doen bekeren. Onderhoud het overblijfsel dat Ge toch nog onder de mensheid hebt, hoe droef en jammerlijk ook alles er voor staat. Wil dat overblijfsel nog meerder maken, en wil allen die door U geleerd zijn om Uw Naam te vrezen, genade schenken om zich opnieuw te bekeren en door U zich te laten leiden.

Treed in het gericht met ons niet. Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren, en gedenk ons uit kracht van Uw Verbond.

Amen.

Gezongen: Psalm 119:3.

Gij herinnert u wellicht, mijn zeer geachte toehoorders, dat we niet lang geleden tot u gesproken hebben over het begin van het negende vers van Johannes 10, over de woorden: "Ik ben de Deur". We wilden graag in deze ogenblikken met de overdenking van dit negende vers voortgaan, en vragen uw aandacht voor de woorden die onmiddellijk volgen:

"Indien iemand door Mij ingaat".

Hierop volgen dan nog de woorden: "die zal behouden worden; en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden". Maar hierover wensen we het niet te hebben.

"Indien iemand door Mij ingaat". "Ingaat". De mens, zo leert ons de Schrift en zo ziet het de Kerk, zo ziet de mens die gelooft het, de mens is buiten. Er staat in Efeze 2, het 12e vers: "Dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld". Ik zou zeggen en ik zeg dat de uitspraak van de apostel niet alleen bevestigd wordt door de Kerk, maar ook door de wereld, door haar ellende, door haar schuld en haar zonde. Waar nu de mens zich bevindt, daar kan hij met God geen gemeenschap hebben, en wanneer hij blijft waar hij is, dan is hij van deze gemeenschap voor eeuwig afgesneden. Want na de dood is alle gelegenheid tot herstel afgesneden. Waar de boom valt, daar blijft hij liggen (Pred. 11:3).

Maar nu is God mens geworden. Hij, God Zelf, heeft in onze natuur met Zijn voeten de aarde gedrukt, en heeft hier geleefd als een mens, behalve dan dat Hij geen zonde had. "Wie van u overtuigt Mij van zonde?" (Joh. 8:46). Er is ook nooit iemand opgestaan die Hem meende op de een of andere manier te kunnen beschuldigen, want bij het gerechtsgeding aan het eind van Zijn leven waren de beschuldigingen vals. Om niet te uitgebreid te worden, God was in de Zoon Zichzelf verzoenende met de wereld, en heeft de wereld de zonde niet toegerekend. Christus heeft de zonde geboet, heel Zijn leven, maar in het bijzonder aan het eind van Zijn leven, in zijn lichaam en in Zijn ziel. Hij is ons hierin ook een voorbeeld geworden. Hij heeft geleefd zoals wij allen hadden moeten leven en zoals we nog moeten leven. Maar wij leven zo niet. En zo is er een Deur gekomen, een Deur om in te gaan. Dit hebben we bij de vorige predikatie over deze stof met elkander mogen overdenken – "Ik ben de Deur". Nu moet er van een deur gebruik gemaakt worden; wie binnen wil, die moet door de deur binnengaan. Zo is het ook hier: "Ik ben de Deur".

Wat is nu dit binnengaan? En wanneer kan een mens gezegd worden binnengaan te zijn? Als God de mens ervan overtuigd heeft dat hij buiten is, en in gevaar verkeert om voor eeuwig buiten gelaten te worden; als God hem getoond heeft dat dat door zijn zonden is, niet door de zonden van Adam en Eva, ook niet door de zonden van zijn ouders, nee, maar door zijn zonden; als God hem ontdekt heeft dat hij geheel onmachtig is om in zijn lot verandering te brengen, dat hij alleen maar in staat is om het erger te maken, zijn schuld groter te maken, dat hij onbekwaam is tot welk goed ook, zodat hij aan zichzelf heeft moeten wanhopen; wanneer God nu de Deur gewezen heeft, dat is, wanneer God Zich in Zijn oneindige liefde heeft bekend gemaakt, heeft laten zien hoe Hij in Christus Jezus was de wereld met Zichzelf verzoenende, ik zeg, wanneer God de mens dat heeft laten zien, zo, dat het er bij de mens inging; wanneer God nu deze mens in staat heeft gesteld om op het gezicht van Zijn liefde zich af te wenden van zichzelf, van de wereld, van de zonde, van de eigengerechtigheid, van de valse leer; wanneer God de mens heeft in staat gesteld om met gebruikmaking van Christus, van de verdiensten van Christus, met gebruikmaking van de beloften Gods in Christus, door Christus tot Hem weder te keren, dan is hij ingegaan.

Hij heeft bij dit ingaan geen gebruik gemaakt van eigen licht. Zijn licht was uitgegaan. Hij heeft bij dit ingaan ook geen gebruik gemaakt van eigen kracht, want het is alles geschied in de Kracht Gods die Christus is. Hij is over de lijn gegaan – zo zeg ik het tot gemak van sommigen – hij is over de lijn gegaan. Er is iets van hem weggenomen en hem is iets geschonken. Het iets dat van hem weggenomen is, dat was niets, en hetgeen hem geschonken is, dat is alles, zodat hij door de kennis hiervan zegt: "Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!" (Ps. 73:25). Hij is er dan ook alles bij ingeschoten, hij heeft alles losgelaten. Hij heeft de Heere aangegrepen als zijn genoegzaam deel.

Maar had deze mens nu recht om binnen te gaan? Was daar geen vrijmoedigheid die ongepast moest worden genoemd, geen vermetelheid? Nee, hij had het recht daartoe. En waarin was dit recht gegrond? Het recht was gegrond in de aanbidding die God van Zichzelf doet. Want God komt tot de mens, voordat de mens komt tot God. En wanneer dit geschiedt, dan ziet de mens niet alleen dat God is gekomen, maar ook dat Hij er allang was, want hij vindt de gehele zaligheid voor hem gereed liggen. Ze lag – om zo te zeggen – maar aan zijn voeten. Hij zag ook dat God in Zijn aanbidding oprecht was, en daarin merkt hij op de liefde Gods. Hij zag dat hem alle dingen werden aangeboden in Christus Jezus, en hij verstond dat deze aanbidding hem gold, hem persoonlijk.

De aanbidding had hem altijd wel gegolden, maar hij had het niet gezien. En waarom had hij het niet gezien? Hij dacht dat hij door werken zalig moest worden. En zo had hij dan gewerkt, hard gewerkt, want iemand die indrukken heeft van dood en eeuwigheid, zit niet stil – hard gewerkt! Maar dat het alles genade is, en dat God Zelf

het nabij brengt – “Ik breng Mijn gerechtigheid nabij” (Jes. 46:13) – dat had hij nooit geweten, dat had hij niet gezien. En nu zag hij het wel. Maar had hij dan lust om zo maar van alles af te stappen, en dat alleen ter wille van Christus? Het is toch een beslissing van betekenis, alles los te laten. Ja, hij had er lust in, hij deed het met zijn hart. Maar hoe kwam het, zo vraagt ge wellicht, hoe kwam het dat hij daar nu lust in had? En misschien denkt ge erbij: ik heb eigenlijk lust in heel andere dingen. In heel andere dingen heb ik lust, denkt ge misschien. Ja, toch is het zo, hij had er lust in. Maar hoe was dat dan gewerkt? Wel, toen hij een God in Christus aanschouwde, zag hij ook, gelijk reeds opgemerkt is, de opzoekende – en ik leg alle nadruk op dit woord – de *opzoekende* liefde in Christus Jezus. En toen kon hij zich niet langer van God afhouden, maar hij voelde zich onweerstaanbaar getrokken, en deze onweerstaanbaarheid was zo sterk dat het gebeurd was voordat hij het goed en wel wist. “Eer Ik het wist, zette Mij Mijn ziel op de wagens van Mijn vrijwillig volk” (Hoogl. 6:12).*

Deze keuze - dat is eigenlijk de keus - deze keuze heeft hem nooit berouwd. *Ze* zal hem ook nooit berouwen. Had hij het maar vroeger gedaan! Maar zo was het welbehagen Gods. Nooit zal hem deze keuze berouwen. Hij zegt of hij denkt: “Waarom was het op mij gemunt?” Dat vraagt hij na verloop van tijd niet meer. Wanneer hij een nadere blik gekregen heeft in het welbehagen, dan verstaat hij wel dat het zo moest, dat het zo moest uit kracht van het welbehagen Gods. “Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen” (Ps. 89:8 ber.).

Maar had hij dan de kracht? Ja, hij had ook de kracht om zo te handelen. Maar hoe was hij daaraan gekomen? Want, zo denkt u misschien: “Ik heb al duizendmaal en meer geprobeerd om te geloven, Christus aan te nemen, mij te bekeren en te geloven dat ik bekeerd ben, en het is me nooit gelukt”. Hoe komt dat nu? Wel, de kracht Gods had deze mens aangegrepen. De Waarheid vindt u in de Heilige Schrift. Wij prediken u de Waarheid. Nu doet ú geweld somtijds op de Waarheid, op de Heilige Schrift, maar het lukt u niet. Maar als nu de Waarheid komt met almachtige kracht, dan wordt het alles anders en dan lukt het u wel! Zolang – nog eens, om een ogenblikje bij deze zaak stil te staan – zolang gij maar tot de Waarheid komt, blijft alles zoals het is. Maar als in almachtige kracht, in de almachtige kracht van God, de Waarheid tot u komt, dan verandert alles. En dit was gebeurd. De kracht Gods had deze mens aangegrepen, en nu was hij in staat gesteld om dit werk te verrichten door aangrijping van de kracht Gods. En zo was hij dan over de lijn gekomen, door de Deur Christus in de gemeenschap Gods.

Gezongen: Psalm 36:2.

* Vergelijk de noot op blz. 101.

Toen hij ingegaan was, heeft hij wat geproefd, wat gezien en wat gehoord. Toen hij ingegaan was, was hij alleen met God en hij aanschouwde God. Hoe zag hij dan het Opperwezen? Wel, hij zag de Heere als God. Hij zag dat het alles waar was wat hij gelezen had in de Heilige Schrift en waarvan Gods getrouwe dienstknechten gesproken hadden. Hij zag dat dat alles waar was. Vóór die tijd had hij zijn toestemming gegeven, en dat kan een mens doen. Maar nu, nu zag hij dat de dingen waarachtig waren, want hij aanschouwde ze. En hoe zag hij nu God? Hij zag Hem als een heerlijk God, als een rechtvaardig, heilig, goedertieren, barmhartig, almachtig Wezen. Hij zag Hem, Vader, Zoon en Heilige Geest. O, ik zal alles niet kunnen opnoemen, en nog veel minder erbij kunnen stilstaan. Maar hij zag God als de Oorsprong aller dingen, *zó*, dat de schepping, de oorsprong van de schepping, niets raadselachtigs meer voor hem had. Hij zag God ook als de Bewerker van de wedergeboorte, en mét dat hij deze dingen zag, viel hij neer en riep uit: “Uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen” (Rom. 11:36). Hij begon God te prijzen, te loven en te danken. Hij zag ook het offer van de Heere Jezus Christus, waarover we in het begin iets hebben gezegd, ja, hij zag eigenlijk de Heere Jezus Christus Zelf als de Offerande, gezeten aan de rechterhand der Majesteit Gods in de hoogste hemelen. “Wij zien Jezus”, zoals de apostel Paulus schrijft in de brief aan de Hebreëen (hfdst. 2:9). Hij zag de noodzakelijkheid, de volstreckte noodzakelijkheid van de gebruikmaking van dit Offer, dus ook de volstreckte noodzakelijkheid van het ingaan door de Deur, van de gebruikmaking van Christus. Hij zag hoe God nu anders tegenover hem stond dan hij Hem voor die tijd had gezien. Hoe stond God dan nu tegenover hem? Als een Vader in Jezus Christus. Hij zag ook dat hij zelf tegenover de Heere anders stond. Hoe stond hij dan nu tegenover de Heere? Als een vriend, terwijl hij tegenover Hem gestaan had als een vijand. En onder de aanschouwing van dit alles voelde hij zich veranderd, voelde hij dat het beeld Gods in hem hersteld werd, en dat hij een nieuw schepsel geworden was. *Deze en andere dingen meer zag hij.*

En wat proefde hij? Hij proefde de oneindige goedheid Gods, zodat hij daar onbekwaam werd gemaakt om ooit iets kwaads van God te zeggen, tenzij dan uit kracht van verzoeking.

Maar wat hoorde hij daar? Hij hoorde daar: “Ik delg uw overtredingen uit als een nevel” (Jes. 44:22); “Ik gedenk uwer zonden niet meer” (o.a. Jer. 31:34). Hij vernam dat God hem nu zou leiden en besturen. Hem werd gezegd dat hij nu veilig was, veilig, en tegelijkertijd werd hem verklaard dat er nu nooit door enig ding aan hem schade zou kunnen worden berokkend. “Wij weten dat dengenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk dengenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn” (Rom. 8:28). Alles gaat hier van God uit. De mens – ik heb het u al gezegd – zoekt somtijds wel tot de Waarheid te komen, maar het gelukt hem niet. Het moet hem niet gelukken. Als het hem gelukte, dan zou hij toch geen zaligheid vinden. Het moet hem niet gelukken. God moet de prijs wegdragen. Hem moet de eer worden

gegeven, en dit geschiedt alleen als God het doet. Hier gaat alles van God uit. De beraamde oprichting van de gevallen mens in Christus, gaat van God uit. De zending van de Zoon, gaat van God uit. De sterking en bekwaammaking van de Zoon gaat van God uit. De opneming in heerlijkheid van de Zoon gaat van God uit. De aanbidding van de Heere Jezus Christus en van Zijn gerechtigheid en van Zijn Geest en van alle dingen in en met Hem gaat van God uit. *Hij* doet dat. Als ik in mijn prediking spreek van de aanbidding, dan hebben wij het over een aanbidding die God doet. Ze gaat van God uit, zodat de mens eenmaal rekenschap zal moeten geven van wat hij met deze aanbidding heeft gedaan. De bekwaam- en gewilligmaking om op deze aanbidding te letten, in het geloof er werkzaam mee te zijn, van haar gebruik te maken, gaat van God uit. Het blijft zo: alles gaat van God uit. De mens schiet altijd over. Hij verbeeldt zich dat hij dít moet doen en dat hij dát moet doen. De mens schiet altijd over. Het is: “Werkt uws zelfs zaligheid met vreze en beven, want het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen” (Filipp. 2:12-13).

God brengt een mens ook terug wanneer hij gezondigd heeft. En er is niemand op aarde die niet zondigt, zegt Johannes (1 Joh. 1:8). God geeft hem te bekennen, en Hij vergeeft hem ook de zonde. Kruis en druk, allerlei moeilijkheden, gaan van God uit. Er is geen kwaad in de stad dat de HEERE niet doet” (Amos 3:6). En het is loutere goedheid dat Hij moeilijkheden zendt. De moeilijkheden – hebben we al jarenlang in onze prediking gezegd – de moeilijkheden zijn de beste dingen van het leven. Ze gaan van God uit. Denk er eens aan als je kunt. Als je moeite hebt met de kinderen, het gaat van God uit. Als er niet altijd harmonie is tussen u en uw man, tussen u en uw vrouw, het gaat van God uit. Als u geslagen wordt in uw lichaam, hetzelfde; achteruitgang in zaken, hetzelfde. Als u een pand ontnomen wordt, nog eens, het is hetzelfde, het is enkel liefde, liefde van God. Wij verkeren in een zodanige positie tengevolge van de val, dat wij het zonder deze dingen niet stellen kunnen. Ze moeten komen en we roepen ze zelf op ook. Ze moeten komen! Van God gaat het uit, en dan geeft, alweer, de Heere daarmee werkzaam te zijn, daarbij stil te staan. En dan wordt de waarheid alweer geleerd. De waarheid waarvan? Van deze woorden: “Hij kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden” (Hebr. 12:10).

Zijn er moeilijkheden? De oplossing gaat van God uit. Zijn er vraagstukken? De beantwoording komt van Hem. Het komt alles van Hem. En omdat dit nu zo is, zijn de dingen verkrijgbaar. Bedenk dat eens, als je kunt. Omdat dit zo is, zijn de dingen verkrijgbaar. Bid er om! Smeek er om! Gebruik de middelen waardoor God meestal werkt. En zie dat u bewaard blijft voor uzelf, voor uw spraakzaamheid; zie dat u daarvoor bewaard blijft. De mensen zoeken liever christenen dan God. En wat kunnen ze dan gezellig bij elkaar zitten, maar ze vergeten dat er geschreven staat: “Zijt ras om te horen en traag om te spreken” (Jak. 1:19) – traag om te spreken! Ze vergeten dat er geschreven staat dat van elk ijdel woord dat ons over de lippen gekomen is, ons rekenschap zal gevraagd worden (Matth. 12:36). Het gaat alles van God uit! En daar-

om moogt u het vragen. En maak van dat voorrecht gebruik! Vraag, vraag, blijf vragen!

Misschien zoudt u willen zeggen: “Als nu alles van God uitgaat, wat is er dan aan te doen?” Er is niets aan te doen, niets! Als het van God niet komt, dan heeft er niets plaats, niets! En nu, wat wilde u hiermee? Wat wilde u met deze vraag? Als er van God niets komt, dan is het zo dat u geen begeerte hebt, geen begeerte hebt naar de dingen, en dat het u er dus helemaal niet om te doen is. Als u nu iets geleerd hebt, dan moet u niet trachten het volgende dat u meent te moeten leren, daarop te bouwen. Want als u iets geleerd hebt, en God heeft opgehouden te werken, dan is u weer onmiddellijk in de duisternis; en dan zou u het licht met de duisternis willen vermengen. God blijft nodig en Hij blijft geven.

U voelt wel dat voor dit leven veel stilte nodig is, en eenzaamheid, en veel overdenking. Er kan een ogenblik zijn dat u eens op bezoek gaat, maar doe het toch alsjeblieft niet dikwijls, want het is alles maar praten, het heeft niet de minste betekenis. Maar let hierbij op uw binnenste. Daar wordt het wel bekendgemaakt; als iemand het weten wil, en vooral als iemand het weten móét, dan wordt hem alles bekendgemaakt. Hij – het is alweer hetzelfde – Hij geeft wijsheid. Daarom staat er: “Hoor raad en ontvang tucht, opdat gij in uw laatste wijs zijt” (Spr. 19:20). Als u waarlijk met iets zit, zonder u dan eens af. Nee, nog eens, u moet er niet mee naar de mensen. Zonder u dan eens af, leg u eens voor de Heere neer, en zie eens of u Zijn stem niet te horen krijgt. Hij geeft lessen, Hij geeft lessen, Die de ziele wijzer maakt.*

En nu behoef ik u niet te zeggen dat het met het overblijfsel, dat het met ons, droevig gesteld is. En de oorzaak hiervan is het gemis van wat u vindt in Psalm 25:

Gods verborgen omgang vinden
Zielen waar Zijn vrees in woont;
't Heilgeheim wordt aan Zijn vrinden,
Naar Zijn vreëverbond, getoond. (vs. 7)

Maar de diepste oorzaak is het welbehagen Gods.

Amen.

Gebed:

Doe ons door Uw genade, Heere, U zoeken. Gij hebt gehoord wat er gezegd is. Vergeef het zondige ervan, en wil het, hoewel het zondig was, gebruiken, gebruiken om ons te doen kennen de betekenis van U, en de onmisbaarheid van U, en de goed-

* Johannes Groenewegen, De Lofzangen Israëls.

heid van U, Uw liefde en barmhartigheid. Heere, leer ons eens goede gedachten van U te hebben en geen kwade. Leer ons dat Ge in Christus Jezus de wereld met Uzelf verzoenende, Uw toorn hierdoor hebt afgelegd, zodat Ge zegt dat er bij U geen toorn is. Maar de goddeloze vliedt waar geen vervolger is. Heere, laat ons niet vluchten gelijk Adam deed; laat ons niet vluchten gelijk ieder mens van nature doet, maar doe ons terugkeren, en wijs ons de weg die we hierbij te gebruiken hebben. En doe ons zien, geloven, dat Uw Naam meer verheerlijkt wordt in het ontvangen van de zondaar in Uw Zoon, dan in het verwerpen van hem.

Wil ons geleiden, bewaren, beveiligen; wil ons brengen waar we thuis horen. Wil ons gedenken, Heere, in onze arbeid. Er zijn moeilijkheden in het rijk der natuur. Zo het zijn kan, wil het nog matigen, maar doe er ons van leren. Doe er ons van leren onze diepe afhankelijkheid, en doe ons geloven dat het nog altijd een wonder is, wanneer er een aardappel gedolven, wanneer er een halm gesneden wordt.

Amen.

Gezongen: Psalm 118:10 en 11.

Woorden van dr. H.F. Kohlbrugge

God is bereid alle zonden, ja zelfs Godslastering, te vergeven; dat zegt de Heere Jezus Zelf. Er zijn geen zonden, er bestaan geen gruwelen, al gaan ze ook nog zo hoog of zo diep, die de Heere Jezus niet zou kunnen of willen vergeven. Maar één ding moet de mensen eerst voor ogen gesteld worden, en wel dit: gij hebt uw heil verworpen, gij hebt uw leven gedood uit haat tegen het leven en uit liefde tot de dood, uit haat tegen de hemel en uit liefde tot de hel. Dat hebt gij met u allen gedaan. Maar deze zonde moet eerst voor de dag komen! Wat weten wij eigenlijk van onze zonde? Wij kunnen hoogstens een paar zondige daden van ons opsommen, maar eigenlijk weten wij niets van onze zonde. Onze eigenlijke zonde is deze, dat wij ons niet bekeren van de wereld tot de levende God, Die alles gemaakt heeft, dat wij ons niet bekeren tot de Heere Jezus Christus. Want het hart van de mens is stom voor Gods Woord. Komt God met Zijn Waarheid, met Zijn leven, dan trekt de mens een harnas aan, hij stoot alles van zich af of sluit het achter slot en grendel. Maar dat moet de mens als hij ontdekt wordt, toch belijden: "Mijn God, wat zijt Gij een genadige Verlosser: zonder mij, ja tegen mijzelf maakt Gij mij zalig. Gij komt met Uw Woord en ik pantser mij daartegen. Maar Gij zijt mij te sterk geworden. Door de kracht Uwer liefde hebt Gij mijn hart overwonnen, zodat ik de wapens heb moeten neerleggen en uitgeroepen heb: "Mijn God, wat ben ik een rebel, maar uw genade is zeer groot."